

[https://doi.org/10.31891/2307-5740-2022-312-6\(2\)-63](https://doi.org/10.31891/2307-5740-2022-312-6(2)-63)

УДК 330.341.1

Інна РЕПІНА

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

<https://orcid.org/0000-0001-9141-0117>

e-mail: inna.riepina@kneu.edu.ua

Наталія ЯКУШЕВА

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

<https://orcid.org/0000-0001-9511-2723>

e-mail: nata-sheu@ukr.net

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ У ТРИКЛАСТЕРНІЙ GSI-МОДЕЛІ ЕКОСИСТЕМИ ІННОВАЦІЙНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

У статті проаналізовано забезпечення якості бізнес-процесів у трикластерній GSI-моделі екосистеми інноваційного підприємництва. Ефективне функціонування інноваційного підприємництва в Україні забезпечить впровадження моделі його екосистеми, яка покращить функціонування та розвиток суб'єктів екосистеми на основі забезпечення якості її бізнес-процесів. В роботі запропонована трикластерна GSI-модель екосистеми інноваційного підприємництва, впровадження якої забезпечить сталий розвиток інноваційного підприємництва в Україні завдяки реалізації її складових. Кластер G (generation) забезпечить генерацію бізнес-ідей, кластер S (support) має на меті забезпечити підтримку розвитку інноваційного підприємництва, кластер I (implementation) впроваджує розроблені інноваційні ідеї. У статті запропоновано ряд заходів, проведення яких матиме позитивний вплив на розвиток інноваційного підприємництва в Україні та формування його екосистеми. Впровадження даної моделі значно підвищить функціонування та розвиток інноваційного підприємництва, що забезпечить підвищення конкурентних позицій на глобальному ринку.

Ключові слова: бізнес-процес, якість бізнес-процесів, модель, трикластерна GSI-модель, інновації, інноваційне підприємництво, екосистема інноваційного підприємництва.

Inna RIEPINA, Nataliia YAKUSHEVA

Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman

ENSURING THE QUALITY OF BUSINESS PROCESSES IN THE THREECLUSTER GSI-MODEL OF AN INNOVATION ENTREPRENEURSHIP ECOSYSTEM

The article analyzes the quality assurance of business processes in the threecluster GSI-model of the innovative entrepreneurship ecosystem. Effective functioning of innovative entrepreneurship in Ukraine will ensure the implementation of its ecosystem model, which will improve the functioning and development of ecosystem entities based on ensuring the quality of its business processes. The paper proposes a threecluster GSI-model of the innovative entrepreneurship ecosystem, the implementation of which will ensure the sustainable development of innovative entrepreneurship in Ukraine thanks to the implementation of its components. Cluster G (generation) will ensure the generation of business ideas, cluster S (support) aims to support the development of innovative entrepreneurship, cluster I (implementation) implements developed innovative ideas. The article proposes a number of measures, the implementation of which will have a positive impact on the development of innovative entrepreneurship in Ukraine and the formation of its ecosystem. The basis of the development of innovative entrepreneurship is knowledge, science, intellectual capital and the high-tech sector of the economy. The implementation of the proposed measures in each GSI-model cluster will have a positive impact on the quality of business processes of the ecosystem of innovative entrepreneurship from the generation of a business idea to its implementation and commercialization. The effectiveness of business processes will depend on the creation of business ideas focused on the needs of consumers to their rapid implementation on the market and creation of value for consumers. The implementation of this model will significantly increase the functioning and development of innovative entrepreneurship, which will ensure an increase in competitive positions on the global market.

Key words: business process, quality of business processes, model, threecluster GSI-model, innovations, innovative entrepreneurship, ecosystem of innovative entrepreneurship.

Постановка проблеми у загальному вигляді

та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями

В результаті зміни умов господарювання, що призвели до глобалізації ринкових відносин, важливою умовою сталого економічного розвитку країни є дотримання інноваційного вектору зростання. Інноваційне підприємництво є основою створення інноваційної моделі економіки країни. Україна потребує формування сприятливої екосистеми інноваційного підприємництва, яка забезпечить успішне втілення інновацій, комерційне використання нововведень, підвищення науково-технічного потенціалу національної економіки. Важливою передумовою його успішного розвитку є формування сприятливої його екосистеми. Моделі екосистем інноваційного підприємництва країн світу мають свої особливості та характерні риси, які впливають на ефективний розвиток країни в цілому. В Україні формування сприятливої екосистеми інноваційного підприємництва, створення та впровадження моделі його екосистеми, забезпечення якості бізнес-процесів моделі є важливим завданням дослідження, що забезпечить сталий економічний розвиток країни в цілому.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Серед дослідників, які займалися дослідженням та вивченням екосистеми інноваційного підприємництва, якості бізнес-процесів можна виділити наступних: Коберник А.О. [1], Котко О.К. [2], Лановська Г.І. [3], Носик О.М. [4], Федулова Л.І. [5], Яремчук Р.Є. [6] та інші.

Виділення невіршених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується стаття

Проведення значної кількості досліджень екосистеми інноваційного підприємництва є вагомим внеском у розвиток та розкриття змісту даного поняття. Проте, на сучасному етапі економічного розвитку зміст поняття екосистеми інноваційного підприємництва, створення ефективної моделі його функціонування та розвитку, забезпечення якості бізнес-процесів потребує подальших досліджень.

Формулювання цілей статті

Метою статті є розробка трикластерної GSI-моделі екосистеми інноваційного підприємництва в контексті забезпечення якості її бізнес-процесів в умовах сталого економічного розвитку, розроблення рекомендацій, спрямованих на покращення ефективного функціонування впровадженої моделі екосистеми інноваційного підприємництва в Україні.

Виклад основного матеріалу

Розвиток інноваційного підприємництва є важливим чинником сталого економічного розвитку країни та переходу до інноваційної моделі економіки. Інноваційний тип економічного зростання є передумовою підвищення конкурентоспроможності держави на глобальному ринку. Україна має в своєму розпорядженні величезний ресурсний потенціал, зокрема науково-технічний та інтелектуальний, а також накопичений запас перспективних науково-технічних розробок, передових технологій, що могло б сприяти подальшому інноваційному розвитку [7]. Розвиток інноваційного підприємництва залежить від формування сприятливої його екосистеми та створення ефективної моделі функціонування та розвитку. Формування екосистеми інноваційного підприємництва потребує розробки та впровадження моделі екосистеми, яка забезпечить реалізацію інноваційної діяльності від створення бізнес-ідеї до її виходу на ринок та комерціалізації.

Для ефективного функціонування інноваційного підприємництва в Україні необхідно розробити модель екосистеми, яка забезпечить сталий розвиток інноваційного підприємництва та вихід на міжнародний ринок в умовах глобалізації. Пропонуємо розглядати екосистему інноваційного підприємництва як трикластерну GSI-model, яка має кластер G - generation - генерації інноваційних бізнес-ідей, кластер S - support - підтримки функціонування та розвитку інноваційного підприємництва, кластер I - implementation - впровадження інноваційних ідей та інновацій (рис. 1).

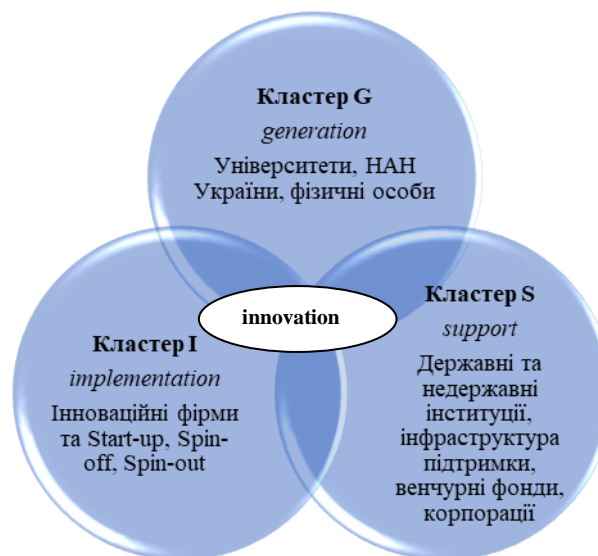

Рис. 1. Трикластерна GSI-model екосистеми інноваційного підприємництва

Джерело: складено автором.

Трикластерна GSI-model забезпечить сталий розвиток інноваційного підприємництва завдяки реалізації її складових. *Кластер G (generation)* забезпечить генерацію бізнес-ідей завдяки активізації інноваційної діяльності університетів, НАН України, фізичних осіб. Університети є середовищем створення наукових центрів, центрів розвитку освіти, особливо в напрямку підприємництва та інновацій, технопарків; НАН України організовує і здійснює фундаментальні та прикладні дослідження; фізичні особи є генераторами інноваційних проектів та Start-up.

Кластер S (support) має на меті забезпечити підтримку розвитку інноваційного підприємництва завдяки державним інституціям, які створюють законодавчо-правове поле для розвитку інновацій; недержавним інституціям - громадським організаціям, спільнотам в мережі, які створюють краудфінансові платформи та здійснюють допомогу в інноваційній діяльності; інфраструктура підтримки інноваційного

підприємництва: бізнес-акселератори, технопарки, наукові, індустріальні та інноваційні парки; венчурні фонди, які забезпечують фінансування інноваційних проєктів та компаній; корпорації, що можуть створювати венчурні студії, що надають фінансову підтримку та інвестиції, є замовниками інноваційних ідей та підтримують стійкий попит на інноваційну продукцію.

Кластер I (implementation) впроваджує розроблені інноваційні ідеї, забезпечує комерціалізацію нововведень та отримання прибутку. Інноваційні фірми та Start-up, можуть розгалужуватися в Spin-off та Spin-out компанії, створюючи інновації.

Запропонована трикластерна GSI-model забезпечить ефективне функціонування екосистеми інноваційного підприємництва, що сприятиме його сталому розвитку та переходу на інноваційну модель економіки країни.

Розвиток інноваційного підприємництва в Україні потребує всебічної підтримки, акселерації та масштабування. Передумовою трансформації інноваційного підприємництва є підвищення підприємницької культури, розвиток підприємницької та інноваційної освіти, науки, високотехнологічного сектору економіки країни. Інвестиції в R&D є ключовим фактором для розвитку інноваційного підприємництва та конкурентоспроможності економіки. Цифрова трансформація є передумовою стрімкого розвитку інноваційної сфери. Забезпечення державного фінансування інноваційного сектору України, зокрема підтримки стартапів на ранній стадії та впровадження заходів по мінімізації ризиків для інвестора, забезпечить створення нових проєктів та їх швидке зростання. Фокусування на розвитку та зростанні людського капіталу та потенціалу є передумовою підвищення інноваційної активності суспільства.

В інноваційній підприємницькій діяльності важливу роль відіграють процеси інформаційної підтримки на етапах інноваційного циклу, інструменти підтримки виконання. Автоматизація інноваційних процесів в Україні дозволить вирішувати завдання щодо аналізу інновацій, інноваційних проєктів, партнерів, автоматизації бізнес-планів щодо інноваційних проєктів, прогнозування ризику, моніторингу інформації з різного джерела, моделювання інноваційних процесів. Безперервна обробка й аналіз інформації – одне з основних завдань інноваційних підприємств. Автоматизоване складання та обробка інформації дозволить прискорити роботу та розвивати інноваційні компанії. Це, звичайно, дозволить успішно розвивати в Україні інноваційне підприємство.

Запропонована трикластерна GSI-model є парадигмою функціонування та розвитку інноваційного підприємництва України. Впровадження даної моделі значно підвищить якість бізнес-процесів та розвиток інноваційного підприємництва, що призведе до посилення конкурентних позицій вітчизняних компаній на глобальному ринку.

Впровадження та ефективне функціонування удосконаленої вітчизняної моделі екосистеми інноваційного підприємництва забезпечить ряд заходів, які матимуть позитивний вплив на кожен кластер запропонованої моделі. *Кластер G* включає активізацію інноваційної діяльності університетів, НАН України, фізичних осіб та забезпечує впровадження таких заходів:

G1.1. Створення в університетах освітніх інноваційних програм, курсів та дисциплін, центрів розвитку освіти, дослідницьких центрів, центрів трансферу технологій, що допоможе *збільшити кількість освітніх програм та підготовлених фахівців*. Підвищення якості STEM-освіти, запровадження в школах предметів підприємницького та інноваційного спрямування, що *збільшить кількість абітурієнтів з напрямку інноваційного підприємництва*.

G1.2. Проведення вебінарів, конференцій НАН України для активізації фундаментальних та прикладних досліджень, що *збільшить кількість проведених наукових досліджень і розробок та кількість організацій, які виконуватимуть наукові дослідження і розробки*.

G1.3. Проведення академічного підприємництва в університетах, що надасть змогу *збільшити кількість Start-up, питому вагу підприємств, що займатимуться інноваціями та їх кількість*.

G1.4. Запровадження системи пільг (податкові пільги, спрощення бухгалтерського обліку та звітності) для суб'єктів, які є генераторами інноваційних ідей, що допоможе *збільшити кількість підприємств, які займатимуться інноваціями, Start-up, Spin-off та Spin-out-компаній*.

Реалізація заходів кластеру G (generation) підвищить інноваційну активність суспільства, забезпечить високу якість освіти, зростання висококваліфікованих працівників, підприємницької та інноваційної культури громадян, збільшить кількість Start-up, Spin-off та Spin-out-компаній.

Кластер S (support) забезпечує співпрацю державних та недержавних інституцій, інфраструктури підтримки інновацій (бізнес-акселераторів, інноваційних парків, наукових та індустріальних парків, технопарків), венчурних фондів та корпорацій. Реалізація кластеру S включає такі заходи:

S1.1. Створення Міністерствами державних програм розвитку інноваційного підприємництва, що *збільшить кількість реалізованих інноваційних проєктів*.

S1.2. Проведення онлайн-форумів, онлайн-розсилок, створення сайтів громадськими організаціями, спільнотами в мережі для розміщення інноваційних проєктів, що *збільшить кількість краудфандингових платформ, сприятиме залученню інвестицій та підвищить патентну активність громадян*.

S1.3. Створення сприятливого законодавства, системи пільг, надання приміщень та сприяння роботі фондів підтримки інновацій на державному рівні, що збільшить кількість суб'єктів інфраструктури підтримки інноваційного підприємництва по регіонах та кількість робочих місць.

S1.4. Удосконалення нормативно-правової бази щодо функціонування венчурних фондів та створення диференційованої системи податкових пільг, що допоможе збільшити кількість венчурних фондів та покращить ефективність їх роботи.

Впровадження запропонованих заходів забезпечить залучення інвестицій та фінансування інноваційного підприємництва, збільшить кількість реалізованих інноваційних проєктів, суб'єктів інфраструктури підтримки інноваційного підприємництва та кількість робочих місць.

Кластер I (implementation) впроваджує розроблені інноваційні ідеї, забезпечує комерціалізацію нововведень та отримання прибутку. Забезпечує співпрацю інноваційних фірм та Start-up, які можуть розгалужуватися в Spin-off та Spin-out компанії, створюючи інновації. Кластер I реалізує такі заходи:

П1.1. Створення стартап-шкіл, нетворкінгу, хакатонів, конкурсів стартапів, що допоможе підвищити рівень обізнаності стартаперів та підвищити рівень стартап-культури, що сприятиме збільшенню кількості стартапів та підвищить питому вагу підприємств, що впроваджуватимуть інновації.

П1.2. Організація економічних форумів, виставок, що сприятиме залученню інвестицій у стартап та збільшенню їх кількості.

П1.3. Створення на основі найбільш успішних інноваційних проєктів і стартапів Spin-off та Spin-out-компаній, що забезпечить швидку комерціалізацію нововведень, отримання прибутку та підвищення параметрів рейтингування.

П1.4. Виділення коштів з Держбюджету України на реалізацію програм бізнес-аксерерації, що підвищить можливість грантового фінансування стартапів.

Запропоновані заходи кластеру I сприятимуть збільшенню кількості стартапів, залученню інвестицій та забезпечить швидку комерціалізацію нововведень.

Впровадження заходів GSI-model буде ефективним та матиме позитивний вплив на показники інноваційного підприємництва в Україні, що призведе до змін відповідних факторів 20-ти факторної параметричної моделі (табл. 3.1):

- заходи G 1.1, 1.2, 1.3, 1.4 матимуть вплив на фактори X_1, X_2 ;
- заходи S 1.1, 1.2, 1.3, 1.4 позитивно вплинуть на $X_4, X_5, X_6, X_7, X_8, X_{10}, X_{11}, X_{12}, X_{13}$;
- заходи I 1.1, 1.2, 1.3, 1.4 ефективно вплинуть на $X_3, X_9, X_{14}, X_{15}, X_{16}, X_{17}, X_{18}, X_{19}, X_{20}$.

Вплив реалізації заходів та ефективність зміни відповідних факторів параметричної моделі на 2022-2026 рр. представимо у вигляді таблиці 1.

Таблиця 1

Ефективність трикластерної GSI-model екосистеми інноваційного підприємництва за 2022-2026 роки

Кластер	Заходи	KPI	ΔX
1	2	3	4
G generation	G1.1. Створення в університетах освітніх інноваційних програм, курсів та дисциплін, центрів розвитку освіти, дослідницьких центрів, центрів трансферу технологій, що допоможе збільшити кількість освітніх програм та підготовлених фахівців. Підвищення якості STEM-освіти, запровадження в школах предметів підприємницького та інноваційного спрямування, що збільшить кількість абітурієнтів з напрямку інноваційного підприємництва.	1000 од. 17%	X_1 X_2
	G1.2. Проведення вебінарів, конференцій НАН України для активізації фундаментальних та прикладних досліджень, що збільшить кількість проведених наукових досліджень і розробок та кількість організацій, які виконуватимуть наукові дослідження і розробки.	1000 од.	X_1
	G1.3. Проведення академічного підприємництва в університетах, що надасть змогу збільшити кількість Start-up, питому вагу підприємств, що займатимуться інноваціями та їх кількість.	1000 од. 17%	X_1 X_2
	G1.4. Запровадження системи пільг (податкові пільги, спрощення бухгалтерського обліку та звітності) для суб'єктів, які є генераторами інноваційних ідей, що допоможе збільшити кількість підприємств, які займатимуться інноваціями, Start-up, Spin-off та Spin-out-компаній.	1000 од.	X_1
S support	S1.1. Створення Міністерствами державних програм розвитку інноваційного підприємництва, що збільшить кількість реалізованих інноваційних проєктів.	25060 млн. грн. 0,55%	X_5, X_6, X_7 X_8
	S1.2. Проведення онлайн-форумів, онлайн-розсилок, створення сайтів громадськими організаціями, спільнотами в мережі для розміщення інноваційних проєктів, що збільшить кількість краудфандингових платформ, сприятиме залученню інвестицій та підвищить патентну активність громадян.	37200 шт	$X_{10}, X_{11}, X_{12}, X_{13}$

Продовження таблиці 1

1	2	3	4
	S1.3. Створення сприятливого законодавства, системи пільг, надання приміщень та сприяння роботі фондів підтримки інновацій на державному рівні, що збільшить кількість суб'єктів інфраструктури підтримки інноваційного підприємництва по регіонах та кількість робочих місць.	37200 шт	X ₁₀ , X ₁₁ , X ₁₂ , X ₁₃
	S1.4. Удосконалення нормативно-правової бази щодо функціонування венчурних фондів та створення диференційованої системи податкових пільг, що допоможе збільшити кількість венчурних фондів та покращить ефективність їх роботи.	350 од.	X ₄
I implementation	П.1. Створення стартап-шкіл, нетворкінгу, хакатонів, конкурсів стартапів, що допоможе підвищити рівень обізнаності стартаперів та підвищити рівень стартап-культури, що сприятиме збільшенню кількості стартапів та підвищить питому вагу підприємств, що впроваджуватимуть інновації.	360 од.	X ₃
		18%	X ₉
	П.2. Організація економічних форумів, виставок, що сприятиме залученню інвестицій у стартап та збільшенню їх кількості.	25503 найменувань	X ₁₄ , X ₁₅ , X ₁₆ , X ₁₇
		2%	X ₁₈
	П.3. Створення на основі найбільш успішних інноваційних проектів і стартапів Spin-off та Spin-out-компаній, що забезпечить швидку комерціалізацію нововведень, отримання прибутку та підвищення параметрів рейтингування.	58	X ₁₉
		40	X ₂₀
П.4. Виділення коштів з Держбюджету України на реалізацію програм бізнес-аксерерації, що підвищить можливість грантового фінансування стартапів.	360 од.	X ₉	

Джерело: складено автором.

Проведення змін у кожному кластері GSI-model підвищить ефективність його функціонування та збільшення відповідних факторів параметричної моделі:

1) проведення заходів *G 1.1 - G 1.4* забезпечить КРІ факторів X₁, X₂ відповідно 1000 одиниць та 17%;

2) реалізація заходів *S 1.1 - S 1.4* забезпечить КРІ факторів X₄ - 350 одиниць, X₅, X₆, X₇ - 25060 млн. грн., X₈ - 0,55%, X₁₀, X₁₁, X₁₂, X₁₃ - 37200 шт;

3) заходи *I 1.1 - I 1.4* забезпечить КРІ факторів X₃ - 360 одиниць, X₉ - 18%, X₁₄, X₁₅, X₁₆, X₁₇ - 25503 найменувань, X₁₈ - 2%, X₁₉ - 58 місць, X₂₀ - 40 місце.

Впровадження заходів, запропонованих у таблиці 1, підвищить ефективність функціонування інноваційного підприємництва в Україні та формування його екосистеми. Також слід пам'ятати, що на швидкість запровадження змін має суттєвий вплив цифровізація бізнес-процесів. Вона визначає і вимагає використання новітніх методів і форм управління даними, методів обміну інформацією, способів і стилів комунікації [8]. Це означає, що для ефективної роботи підприємства мають впроваджувати сучасні практики побудови та управління цифровими екосистемами. Його своєчасне впровадження дозволить підприємству вижити на ринку та отримати нові частки ринку.

Впровадження запропонованих заходів має значний вплив на реалізацію бізнес-процесів у трикластерній GSI-моделі, їх логічність та послідовність. Життєвий цикл інновації включає фази впровадження, комерціалізації та стабільної реалізації нововведень, поширення і перетворення у традиційний продукт [9]. Трикластерна GSI-модель включає сукупність суб'єктів інфраструктури інноваційного підприємництва, які характеризують логіку її функціонування на основі ключових компетенцій, притаманних кожному суб'єкту з метою створення інноваційних продуктів чи послуг, що відповідають пріоритетам споживачів. Елементи, тобто суб'єкти моделі, забезпечують процеси, що дозволяють створити ланцюг цінності та забезпечити отримання прибутку. Генерація бізнес-ідей у кластері G, підтримка розвитку інноваційного підприємництва кластеру S та впровадження розроблених інноваційних ідей кластеру I забезпечить створення цінності для споживачів та вихід інноваційної продукції на міжнародний ринок. Якість бізнес-процесів у трикластерній GSI-моделі залежить від ефективності впровадження запропонованих заходів.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямі

В результаті проведеного дослідження можна відзначити, що успіх бізнес-процесів у трикластерній GSI-моделі забезпечується конкурентоспроможними інноваційними ідеями, креативним людським потенціалом та сприятливим середовищем функціонування. Впровадження запропонованих заходів забезпечить покращення якості бізнес-процесів та ефективне функціонування трикластерної GSI-моделі.

Отже, варто підкреслити, що інноваційне підприємництво в Україні потребує формування сприятливої екосистеми, що забезпечить ефективне функціонування трикластерної GSI-моделі, яка є основою побудови інноваційної економіки країни. Перспективою подальших досліджень є покращення якості бізнес-процесів у трикластерній GSI-моделі, формування сприятливої екосистеми інноваційного

підприємництва, що сприятиме зростанню інноваційної сфери України та забезпечить сталий економічний розвиток нашої держави.

Література

1. Коберник А.О. Регіональні інноваційні екосистеми в Україні [Електронний ресурс] / А. О. Коберник // Бізнес-Інформ. 2021. №7. С. 56-61. – 2021. – Режим доступу до ресурсу: URL: <https://www.sciencegate.app/document/10.32983/2222-4459-2021-7-56-61>
2. Котко О.К. Інноваційна екосистема як нова парадигма інноваційного розвитку економіки / О. К. Котко. // Університет митної справи та фінансів. Вісник ОНУ імені І.І. Мечникова. Т. 21. Вип. 7-1(49) – 2016. – С. 52-56.
3. Лановська Г.І. Інноваційна екосистема: сутність та принципи / Г. І. Лановська // Економіка і суспільство. Економіка та управління підприємствами. Мукачівський державний університет. Випуск №11. – 2017. – С. 257–262.
4. Носик О.М. Відкриті інноваційні системи: головні характеристики і напрями інтернаціоналізації / О. М. Носик. // Вісник Дніпропетровського університету. Серія: Менеджмент інновацій. Випуск 6. – 2016. – С. 103-113.
5. Федуллова Л.І. Концептуальні засади формування інноваційної екосистеми регіону / Л. І. Федуллова. // Економіка природокористування та екологізація навколишнього середовища. Інноваційна економіка. Науково-виробничий журнал №4'2015[59]. – 2015. – С. 153–158.
6. Яремчук Р.Є. Формування інституційного середовища розвитку інноваційної екосистеми України / Р. Є. Яремчук, О. Г. Коломієць. // Інституційні проблеми економіки. Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. Випуск 3 (119). – 2016. – С. 9–14.
7. Бугаєва М.В., Демченко С.В. Теоретичні витоки управління розвитком інноваційного підприємництва. Центральноукраїнський науковий вісник. Економічні науки, 2021, вип. 6 (39). – С. 247-257. URL:<http://economics.kntu.kr.ua.26pdf>
8. Рєпіна І.М., Гончар А.В. Інтелектуальний капітал у процесах діджиталізації підприємницької діяльності / І.М. Рєпіна, А.В. Гончар // Вісник ХНУ. Серія: Економічні науки. - ХНУ. - №6, 2020. - С. 63-68. Режим доступу: <http://journals.khnu.km.ua/vestnik/?p=4569>
9. Харченко Т.О., Бондарук Ю.С. Інноваційні технології в управлінні бізнес-процесами підприємств. Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво, 2019, №4 (109). – С. 130-133. URL:http://irbis-nbuv.gov.ua.drep_2019_4_25.pdf

References

1. Kobernyk A.O. Regionalni innovatsiyni ekosystemy v Ukraini [Elektronnyy resurs] / A. O. Kobernyk // Biznes-Inform. 2021. №7. S. 56-61. – 2021. – Rezhym dostupu do resursu: URL: <https://www.sciencegate.app/document/10.32983/2222-4459-2021-7-56-61>
2. Kotko O.K. Innovatsiynna ekosystema yak nova paradyhma innovatsiynoho rozvytku ekonomiky / O. K. Kotko. // Universytet mytnoyi spravy ta finansiv. Visnyk ONU imeni I.I. Mechnykova. T. 21. Vyp. 7-1(49) – 2016. – S. 52-56.
3. Lanov's'ka H.I. Innovatsiynna ekosystema: sutnist' ta pryntsyipy / H. I. Lanov's'ka // Ekonomika i suspil'stvo. Ekonomika ta upravlinnya pidpryyemstvamy. Mukachiv's'kyi derzhavnyy universytet. Vypusk №11. – 2017. – S. 257–262.
4. Nosyk O.M. Vidkryti innovatsiynni systemy: holovni kharakterystyky i napryamy internatsionalizatsiyi / O. M. Nosyk. // Visnyk Dnipropetrovs'koho universytetu. Seriya: Menedzhment innovatsiy. Vypusk 6. – 2016. – S. 103-113.
5. Fedulova L.I. Kontseptual'ni zasady formuvannya innovatsiynoyi ekosystemy rehionu / L. I. Fedulova. // Ekonomika pryrodokorystuvannya ta ekolohizatsiya navkolyshn'oho seredovys'ha. Innovatsiynna ekonomika. Naukovo-vyrobnychy zhurnal №4'2015[59]. – 2015. – S. 153–158.
6. Yaremchuk R.YE. Formuvannya instytutynoho seredovys'ha rozvytku innovatsiynoyi ekosystemy Ukrainy / R. YE. Yaremchuk, O. H. Kolomyets'. // Instytutyni problemy ekonomiky. Sotsial'no-ekonomichni problemy suchasnoho periodu Ukrainy. Vypusk 3 (119). – 2016. – S. 9–14.
7. Buhayeva M.V., Demchenko S.V. Teoretychni vytoky upravlinnya rozvytkom innovatsiynoho pidpryyemnytstva. Tsentral'noukrayins'kyi naukovyy visnyk. Ekonomichni nauky, 2021, vyp. 6 (39). – S. 247-257. URL:<http://economics.kntu.kr.ua.26pdf>
8. Riepina I.M., Honchar A.V. Intelektualnyi kapital u protsesakh didzhytalizatsii pidpryyemnytskoi diialnosti / I.M. Riepina, A.V. Honchar // Visnyk KhNU. Seriya: Ekonomichni nauky. - KhNU. - №6, 2020. - S. 63-68. Rezhym dostupu: <http://journals.khnu.km.ua/vestnik/?p=4569>
9. Kharchenko T.O., Bondaruk Y.U.S. Innovatsiynni tekhnolohiyi v upravlinni biznes-protseamy pidpryyemstv. Derzhava ta rehiony. Seriya: Ekonomika ta pidpryyemnytstvo, 2019, №4 (109). – S. 130-133. URL:http://irbis-nbuv.gov.ua.drep_2019_4_25.pdf